

Довідка

про результати перевірки Запорізької державної інженерної академії з питань згідно розгляду звернення народного депутата України Зубчевського О.П. від 05.03.2013 №005/VII-о

29.04.13

м. Запоріжжя

Згідно з наказом Державної інспекції навчальних закладів України від 22.04.2013 №10/106 комісією у складі:

Іванової Світлани Володимирівни – головного державного інспектора управління контролю за діяльністю вищих навчальних закладів Державної інспекції навчальних закладів України, голови комісії;

Бокарьової Марини Олександрівни – заступника головного бухгалтера Донецького національного технічного університету (за згодою);

Дейкало Лідії Євгеніївни – старшого викладача кафедри фінансів і державного управління Дніпропетровської державної фінансової академії (за згодою);

Жука Дмитра Олександровича – заступника директора Інституту автоматики і електроніки Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (за згодою);

Котляренко Наталії Іванівни – начальника відділу кадрів Запорізького національного університету (за згодою);

Козир Ірини Анатоліївни – проректора з науково-педагогічної роботи Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Вінниченка (за згодою);

Левшова Олександра Васильовича – проректора з науково-педагогічної роботи Донецького національного технічного університету (за згодою);

Нестеренко Людмили Олексіївни – керівника відділу з навчальної роботи Запорізького національного університету (за згодою);

Соболь Олени Петрівни – заступника головного бухгалтера Дніпропетровської державної фінансової академії (за згодою);

Чехлатої Олени Василівни – заступника головного бухгалтера Запорізького національного університету (за згодою);

Швіндіної Ганни Олександрівни – заступника завідувача кафедри управління Сумського державного університету (за згодою)

в період з 23 по 29 квітня 2013 року перевірено Запорізьку державну інженерну академію (далі – Академія) з питань, порушених у зверненні народного депутата України О.П. Зубчевського від 05.03.2013 р. №005/VII-о відповідно до доручення Міністра освіти і науки Д.В. Табачника: відповідності ресурсного забезпечення та організації навчального процесу встановленим вимогам, плинності кадрів, дотримання процедури призначення на вакантні посади науково-педагогічних працівників, розподілу навчального навантаження, фінансово-господарської та окремих аспектів управлінської діяльності тощо.

Адреса: 69006, м. Запоріжжя, пр. Леніна, 226, тел./факс (061) 283-08-38

Ректор – Пожусь Володимир Іванович – доктор фізико-математичних наук, професор, на займаній посаді з 2003 року.

Порушені у зверненні питання проаналізовані в межах компетенції комісії на підставі представлених навчальним закладом документів, зокрема, установчих документів, протоколів Вченої ради академії, нормативно-організаційної та методичної документації академії, факультетів і кафедр, фінансової документації, статистичних звітів.

В ході перевірки проведено зустрічі із заявниками, а саме Полещуком О.О. – проректором Академії з 1976 року по 1984 рік, помічником-консультантом народного депутату України Зубчевського О.П.; Оселедчиком Ю.С. – завідувачем кафедри фізики; Ніколаєвим В.О. – професором, доктором технічних наук, колишнім співробітником кафедри матеріалознавства та обробки металів. Полещук О.О. додатково надав комісії лист Головного управління МВС України у Запорізькій області № 5/1178 від 09.04.2013 р., про відкриття кримінального провадження слідчим відділенням Ленінського РВЗМУ ГУМВС з 26.03.2013 року за ознаками кримінального правопорушення за фактом шахрайських дій з боку ректора Пожуєва В.І. Оселедчик Ю.С. додатково надав інформацію щодо ліквідації лабораторії нелінійно-оптичних приборів та скорочення навантаження кафедри фізики, зменшення кількісного складу кафедри за рахунок розподілу навантаження на користь кафедри, яку очолює Пожусь В.І.

Перевіркою підтверджено низку фактів, зазначених у зверненні. Зокрема, підтвердились факти ліквідації чотирьох кафедр впродовж останніх трьох років (прикладної та будівельної механіки; економічної теорії; хімії; інженерної графіки та нарисної геометрії). Підстави щодо їх ліквідації не визначені жодним документом. Відповідні накази були видані з порушенням термінів (менше ніж за 2 місяці). У них не зазначалось про скорочення посад науково-педагогічних працівників, відповідно, науково-педагогічні працівники не були попереджені про ліквідацію кафедри за 2 місяці під розпис, що суперечить статті 49² КЗпП України. Кафедру економічної теорії ліквідовано 01.09.2010 р., а наказ № 341-01 було видано 02.09.2010 р. Кафедру інженерної графіки та нарисної геометрії ліквідовано серед навчального року (01.01.2010 р.). Наказ про ліквідацію кафедри хімії видано за 12 днів до її ліквідації 01.09.2010 р., кафедри прикладної та будівельної механіки – за 1 місяць до її ліквідації 01.07.2012 р.

Аналіз підстав ліквідації зазначених кафедр та подальшого працевлаштування їх працівників виявив, що кадровий склад двох кафедр не відповідав встановленим вимогам. Дві кафедри: хімії, прикладної та будівельної механіки ліквідовані без наявних підстав. Із 26 працівників ліквідованих кафедр 21 – переведено на інші кафедри, а 5 – звільнено.

№	Назва	Дата ліквідації	Причина	Кількість науково-педагогічних працівників	Куди переведено
---	-------	-----------------	---------	--	-----------------

		номер наказу		всього	д/н	к/н	на іншу кафедру	звільнено
1.	Кафедра інженерної графіки та нарисної геометрії	01.01.2010р., нак. № 451-01 від 16.11.2009р.	нелегітимна лише 2 кандидати наук	7	-	2	5	2
2.	Кафедра хімії	01.09.2010р., нак. № 328-01 від 19.08.2010р.	малочисельна	5	-	5	5	-
3.	Кафедра економічної теорії	01.09.2010р., нак. № 341-01 від 02.09.2010р.	нелегітимна лише 2 кандидати наук	6	-	2	5	1
4.	Кафедра прикладної та будівельної механіки	01.07.2012р., нак. № 266-01 від 30.05.2012р.	-	8	-	3	6	2
Всього по кафедрам				26	-	12	21	5

Впродовж 2009-2012 років здійснено реорганізацію трьох факультетів. В порушення наказу Міністерства освіти України від 14.01.1997 р. № 1/9-16 після початку навчального року ліквідовано факультет інформаційних та електронних технологій (наказ № 563-ВК від 03.09.2009 р.). У 2009 році на базі двох факультетів: економіки підприємства, менеджменту та фінансів створено факультет економіки та управління (наказ № 562-ВК від 03.09.2009 р.).

Науково-педагогічні працівники не були попереджені за два місяці до встановленого терміну.

Видача відповідних наказів відбулась з порушенням п. 3.3.5 Типової інструкції з діловодства та наказу Мінюсту України № 578/5, яким затверджено «Перелік типових документів», а саме – накази зареєстровані як кадрові, а не з основної діяльності.

На час перевірки якісний склад двох кафедр (фізичного виховання, іноземних мов) не відповідає вимогам ст. 30 Закону України «Про вищу освіту». На кафедрі фізичного виховання жодний науково-педагогічний працівник, в тому числі, завідувач кафедри не має наукового ступеня та вченого звання.

Аналіз плинності кадрів виявив, що за останні три роки звільнено 4 доктора наук (Когановський Г.П., Толмачов В.І., Ткаченко В.А., Салига К.С.), 45 кандидатів наук, доцентів; прийнято одного доктора наук, професора, 10 кандидатів наук, доцентів. Таким чином, якісний показник науково-педагогічних працівників погіршився на 38 працівників з науковими ступенями

та вченими званнями, що складає 11,2%. Великою є плинність серед навчально-допоміжного персоналу (лаборанти, методисти, завідувачі лабораторій тощо): за цей період звільнилось 63 особи.

В Академії **порушено процедуру** обрання та прийняття на роботу науково-педагогічних працівників. Всупереч «Положенню про обрання та прийняття на роботу науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів третього і четвертого рівнів акредитації», затвердженого наказом МОН України від 24.12.2002 р. № 744, Колективного договору Академії (п. 2.1.1. розділу 2) конкурс оголошується не на вакантні посади: звільнення науково-педагогічних працівників не відбувається, з викладачами лише продовжуються терміни роботи на посадах відповідно до раніше укладених контрактів та наказів. Із 26 завідувачів кафедр лише 14 обрано за конкурсом. Решта – 12 призначені на посади без проведення конкурсу: з шістьома – укладений контракт терміном до 5 років, шість – працюють за наказом. Зокрема, завідувач кафедри обліку і аудиту Макаренко А.П. понад рік працює на посаді і до теперішнього часу не обраний за конкурсом (наказ від 01.03.2012 р. № 179-ВК).

В Академії конкурс оголошується лише два рази на рік. Накази про проведення конкурсу не видаються, а лише за поданням начальника навчального відділу Швеця Д.Є. подається оголошення в газету. Останнє оголошення у 2012-2013 навчальному році (06.09.2012 р.) було подано на 119 посад, проте обрано лише 48 науково-педагогічних працівників.

Слід зазначити, що 162 (47, 7%) науково-педагогічних працівників, які повинні обиратись за конкурсом, працюють за наказами ректора, 15 викладачів прийняті до Академії на основне місце роботи на термін 10 місяців, чим порушено п. 2 наказу МОН України № 744 від 24.12.2002 р.

В порушення ст. 48 Закону України «Про вищу освіту» на роботу викладачами приймаються молоді фахівці з дипломами спеціалістів, а не магістрів (Манідіна Є.А., Кутузова І.О., Мних І.М., Новікова О.С.). Завідувачі кафедр, декани відсторонені від подання пропозицій на проведення конкурсу: службові подання на оголошення конкурсу подаються начальником навчального відділу, а не завідувачами кафедр, деканами.

Науково-педагогічні працівники приймаються на термін від 4 місяців до одного року. При прийомі на роботу надбавки за науковий ступінь та вчене звання встановлюються в два етапи: з вересня по грудень та з січня по червень. Таким чином, два місяці ці надбавки безпідставно не виплачуються. При цьому науково-педагогічний працівник з наказом про призначення надбавок не знайомиться під розпис.

Аналіз протоколів вченої ради Академії показав, що питання з підготовки науково-педагогічних кадрів на вченій раді не обговорюються, не заслуховуються звіти деканів про виконання умов контракту. Контракти складені формально, третій розділ контракту «Обов'язки науково-педагогічного працівника» складено формально і містять лише 2 пункти.

Стосовно, зазначеної у зверненні кафедри економіки підприємства (завідувач кафедри Ткаченко А.М.) встановлено, що із 17 науково-педагогічних працівників лише 7 осіб (41%) обрано за конкурсом, 9 осіб (53%) працюють за наказом.

Аналіз кадрового забезпечення кафедри матеріалознавства та обробки металів (випускова для спеціальностей 7.05040104 та 8.05040104 Обробка металів тиском), виявив, що із 10 штатних науково-педагогічних працівників лише один має наукову спеціальність, яка відповідає профілю кафедри (к.т.н., доцент Прищип М.Г. – інженер-металург). Завідувачем кафедри до 24.03.2013 р. дійсно працював Серeda Б.П. – за базовою освітою інженер-технолог, що не відповідає профілю кафедри. Встановлено, що з 25.03.2013 р. Серeda Б.П. переведений на посаду професора кафедри матеріалознавства та обробки металів (наказ № 235-к від 25.03.2013 р.). Призначений на посаду завідувача цієї кафедри Прищип М.Г. не володіє питаннями щодо діяльності кафедри, а фактичне керівництво продовжує здійснювати Серeda Б.П.

В академії відсутній резерв на керівні посади і робота з ним. Резерв затверджений лише на посаду ректора. На посади проректорів, деканів, завідувачів кафедр резерв відсутній.

Підтвердились факти призначення на посади ректором Пожуєвим В.І. своїх родичів, що є порушенням вимог Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» (07.04.2011 р. № 3206-VI). Так, Пожуєв А.В. (син ректора) є деканом факультету інформаційних та електронних технологій та доцентом кафедри програмного забезпечення автоматизованих систем, завідувачем якої є Пожуєв В.І. (батько). За посадовими інструкціями Пожуєв А.В. підпорядковується безпосередньо Пожуєву В.І., всі його контракти та Посадові інструкції підписані ректором Пожуєвим В.І.

Завідувачем кафедри економіки підприємства призначена Ткаченко А.М., яка за твердженням заявників є родичкою ректора. На цій же кафедрі працює її син (Ткаченко М.О.) і донька (Пожуєва Т.О. – невістка ректора).

Ректором подана недостовірна інформація до міністерства у січні 2013 р. щодо дотримання вимог Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» (07.04.2011 р. № 3206-VI) в частині відсутності у його підпорядкуванні близьких осіб (вих.№ 3/25 від 09.01.2013 р.).

Встановлені факти невідповідності наукової спеціальності завідувачів кафедр профілю цих кафедр: Пожуєв В. І. (ректор) - доктор фізико-математичних наук зі спеціальності 01.02.04 "Механіка деформованого твердого тіла", професор кафедри теоретичної механіки є завідувачем кафедри програмного забезпечення автоматизованих систем; Пазюк М.Ю. (проректор) – доктор технічних наук зі спеціальності 05.16.02 "Металургія чорних металів" є завідувачем кафедри автоматизованого управління технологічними процесами; Швець Є.Я. (проректор) – кандидат технічних наук зі спеціальності 05.02.01 "Матеріалознавство" є завідувачем кафедри фізичної та біомедичної електроніки; Воронкова В.Г. – доктор філософських наук є завідувачем кафедри менеджменту організації.

Підтверджується факт, що Безверхий А.І. який не має наукового ступеню та вченого звання (фахова освіта – інженер-програміст) працює доцентом кафедри програмного забезпечення автоматизованих систем, має лекційне навантаження з 8-ми дисциплін та здійснює керівництво дипломним проектуванням спеціалістів та магістрів. За два роки після призначення на посаду доцента Безверхий А.І. не підтвердив своє призначення атестатом доцента кафедри програмного забезпечення автоматизованих систем.

Підтверджується факт передачі на кафедру програмного забезпечення автоматизованих систем, яку очолює ректор, дисциплін зазначених у звернення. Встановлено, що дійсно за цією кафедрою закріплено 10 непрофільних дисциплін, зокрема: «Лінійна алгебра та аналітична геометрія», «Математичний аналіз», «Прикладна механіка і основи конструювання», «Теоретична механіка», «Методи математичної фізики», «Методика викладання у ВНЗ». При цьому дисципліни «Математичний аналіз» та «Лінійна алгебра та аналітична геометрія» викладає Міхайлуца О. М. – старший викладач кафедри, без наукового ступеню та вченого звання, яка має фахову освіту «Математик». Дисципліни «Теоретична механіка» та «Лінійна алгебра та аналітична геометрія» викладає Пожуєв В.І., ректор, завідувач кафедри. Всього за кафедрою закріплено 68 дисциплін. З 15 викладачів тільки 2 старших викладача і 1 асистент мають відповідну базову освіту, а інші мають базову освіту механіків, інженерів з будівництва і т.і.

Аналогічні факти закріплення непрофільних дисциплін мають місце на інших кафедрах:

- Кафедра програмного забезпечення автоматизованих систем – дисципліни "Групова динаміка і комунікації", "Лінійна алгебра та аналітична геометрія", "Математичний аналіз", "Менеджмент проектів програмного забезпечення", "Методи математичної фізики", "Методика викладання у ВНЗ", "Теоретична механіка", "Технічна механіка", "Технічна механіка рідини і газу", "Фізика";
- Кафедра охорони праці – дисципліни "Гідравліка, гідро та пневмопривід", "Гідрогазодинаміка", "Організація виробництва", "Основи аналітичної хімії", "Хімічний опір матеріалів", "Хімія";
- Кафедра матеріалознавства та обробки металів – дисципліни "Геологія і гідрогеологія";
- Кафедра економічної кібернетики – дисципліни "Організація праці менеджера", "Фінансовий менеджмент"

Перевіркою встановлено невідповідність фахової освіти викладачів дисциплінам, які вони викладають. Крім того, ці дисципліни не відповідають профілю кафедри, за якою вони закріплені. Зокрема, на кафедрі «Програмного забезпечення автоматизованих систем» дисципліну "Фізика" викладає Яковлева С.О., старший викладач кафедри програмного забезпечення автоматизованих систем, яка має освіту за фахом "Магістр з програмного забезпечення автоматизованих систем" (напрямок підготовки 6.050202 "Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології"); дисципліну "Методи математичної

фізики" викладає Лимаренко Ю.О., доцент кафедри програмного забезпечення автоматизованих систем, яка має кваліфікацію "магістр прикладної математики" та є кандидатом технічних наук зі спеціальності "механіка деформівного твердого тіла"; дисципліну "Фінанси, гроші та кредит" викладає Яришко О.В., кандидат юридичних наук (кваліфікація: "Менеджер-економіст"); дисципліну "Прийняття управлінських рішень" та "Стратегічний менеджмент" викладає кандидат політичних наук, доцент Сергієнко Т.І. (кваліфікація: "Менеджер-економіст").

Підтверджено факт, що дійсно на випусковій кафедрі програмного забезпечення автоматизованих систем викладачі без наукового ступеню та вченого звання здійснюють керівництво дипломними роботами студентів, а саме: Безверхий А.І., доцент кафедри, який не має наукового ступеню та вченого звання, здійснює керівництво дипломними роботами спеціалістів та магістрів; Міхайлуца О.М., ст. викладач кафедри програмного забезпечення автоматизованих систем, без наукового ступеню та вченого звання здійснює керівництво дипломами спеціалістів.

Також асистенти та викладачі без наукового ступеню та вчених звань допускаються до читання лекцій, зокрема: Яковлева С.О., асистент кафедри програмного забезпечення автоматизованих систем, веде лекційні заняття з дисциплін "Фізика", "Основи комп'ютерних технологій", "Офісне програмування", "Аналіз вимог до програмного забезпечення" (загальний обсяг лекційних годин згідно розподілу навчального навантаження на 2012/13 н.р. 160 годин); Новікова О. ., асистент кафедри програмного забезпечення автоматизованих систем, проводить лекційні заняття з дисциплін "Економіка програмного забезпечення" та "Менеджмент проектів програмного забезпечення" (загальний обсяг лекційного навантаження – 56 годин); Бобко Н.А., має кваліфікацію "Інженер-економіст", не має наукового ступеня, але веде лекційні заняття з дисциплін: "Економіка організація та планування виробництва", "Економіка і організація виробництва" та "Організація виробництва"; Цимбал В.А., асистент кафедри охорони навколишнього середовища, проводить лекційні заняття з дисципліни "Цивільна оборона" (базова освіта – інженер-ракетчик) в рамках підготовки за напрямками 7.06010101 "Промислове і цивільне будівництво", 7.03060101 "Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності)", 7.05040101 "Обробка металів тиском", 8.05060101 "Теплоенергетика" (загальний обсяг лекційного навантаження – 312 годин); Шуваєва Н.О., старший викладач, викладає дисципліну "Вища математика" загальним обсягом лекційних занять 112 годин для спеціальності 6.050401 "Металургія", але не має наукового ступеню, кваліфікація - "механік"; Каюков Ю.М., асистент кафедри теплоенергетики, проводить лекційні заняття з дисципліни "Теплотехнологічні процеси та установки" для спеціальності 6.050601 "Теплоенергетика" (загальний обсяг лекційного навантаження – 120 годин); Назаренко І.А., асистент кафедри теплоенергетики, проводить лекційні заняття з дисципліни

"Теплообмінні апарати", "Теплові мережі" для спеціальності 6.050601 "Теплоенергетика" (загальний обсяг лекційного навантаження – 100 годин); Ільїн С.В., асистент кафедри теплоенергетики, проводить лекційні заняття з дисципліни "Джерела тепlopостачання промислових підприємств", "Нагнітачі та теплові двигуни" для спеціальності 6.050601 "Теплоенергетика" (загальний обсяг лекційного навантаження – 178 годин, загальний стаж – 0,5 роки); асистент Мних І.М. проводить лекційні заняття з дисциплін "Комп'ютерна техніка в інженерних розрахунках" (напрямок "Теплоенергетика"). Викладач кафедри «Матеріалознавства та обробки металів» Жеребцова О.А. не має наукового ступеня і відповідної базової освіти, але веде дисципліни у тому числі і лекційні курси з фахових дисциплін за всіма ОРК та дипломні роботи ОКР спеціаліст.

В порушення п. 2.2.4 наказу МОНмолодьспорту № 1377 від 29.11.2011 р. «Про внесення змін до наказу МОН № 847 від 24.12.2005 р.» встановлено перевищення кількості дисциплін, які читає один викладач:

- Попівций В.І., доцент кафедри програмного забезпечення автоматизованих систем, викладає 6 дисциплін: "Об'єктне-орієнтоване програмування", "Операційні системи", "Основи програмної інженерії", "Бази даних", "Технології створення Web-застосунків", "Конструювання програмного забезпечення".
- Полякова Н.П., доцент кафедри програмного забезпечення автоматизованих систем, викладає 8 дисциплін: "Архітектура комп'ютера", "Організація комп'ютерних мереж", "Безпека комп'ютерних мереж", "Методика викладання у ВНЗ", "Мережна маршрутизація", "Організація комп'ютерних мереж", "Безпека програм та даних", "Технології створення розподілених застосунків".
- Безверхий А.І., доцент кафедри програмного забезпечення автоматизованих систем, викладає 8 дисциплін: "Бази даних", "Системи штучного інтелекту", "Нейрокомп'ютерні системи", "Програмне забезпечення високопродуктивних обчислень", "Проектування інформаційних та експертних систем", "Управління колективною розробкою програмного забезпечення", "Архітектура та програмування програмного забезпечення", "Методи та алгоритми прийняття рішень".
- До навчального навантаження старшого викладача кафедри «Матеріалознавства та обробки металів» Жеребцова О.А., який за базовою освітою є інженер з програмного забезпечення, включені різні види робіт з таких дисциплін як «Устаткування цехів обробки металів тиском», «Термічна обробка при обробці металів тиском», «Спеціальні види обробки металів тиском», «Теорія будови рідкого, кристалічного та аморфного стану речовини» тощо. Всього у його затвердженому навантаженні налічується 18 навчальних дисциплін. У старшого викладача Бондаренко Ю.В. у навантаженні налічується 13 навчальних дисциплін.

Аналіз навчально-методичного забезпечення навчального процесу підтвердив низку порушених заявниками фактів. Зокрема, має місце факт *ліквідації контрольних робіт на заочному відділенні на всіх кафеорах, крім кафедри яку очолює ректор*. Так, з навчальних планів напрямів підготовки 6.050401 "Металургія чорних металів", 6.050801 "Мікро- та наноелектроніка", 6.050202 "Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології" вилучені контрольні роботи з навчальних окрім дисциплін "Нарисна геометрія та інженерна графіка", "Вища математика", "Теоретична механіка", "Прикладна механіка". Дві останні – закріплені за кафедрою програмного забезпечення автоматизованих систем. Разом з тим, контрольні роботи з дисциплін "Лінійна алгебра та аналітична геометрія", "Математичний аналіз", "Прикладна механіка і основи конструювання", "Теоретична механіка", "Методи математичної фізики", "Безпека комп'ютерних мереж", які є закріпленими за кафедрою програмного забезпечення автоматизованих систем, залишились в навчальних планах підготовки за різними напрямками.

В навчальних планах напрямів підготовки 6.030504 "Економіка підприємства", 6.030601 "Менеджмент", 6.030509 "Облік та аудит" денної та заочної форм навчання контрольні роботи відсутні, що суперечить вимогам освітньо-кваліфікаційних характеристик Галузевих стандартів вищої освіти зазначених напрямів.

В порушення «Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах» (затверджене Наказом МОН України №161 від 02.06.1993 р.) з навчальних планів підготовки за всіма напрямками *вилучена така форма семестрового контролю, як "екзамен"*.

В порушення вимог освітньо-професійної програми підготовки Галузевих стандартів вищої освіти. встановлено безпідставне збільшення навантаження кафедри програмного забезпечення автоматизованих систем за рахунок *зменшення обсягів окремих нормативних дисциплін*, закріплених за іншими кафедрами. Так, за напрямом підготовки 6.060101 "Будівництво" зменшено обсяги дисциплін "Вища математика" (на 18 годин), "Фізика" (на 18 годин), "Екологія" (на 18 год) на користь дисципліни "Теоретична механіка", яка закріплена за кафедрою програмного забезпечення автоматизованих систем, та обсяги якої збільшено на 63 години (викладач – Пожуєв В.І.). Аналогічні порушення галузевої компоненти зафіксовані за напрямом підготовки 6.050401 *Металургія та за спеціальностями 7.05040104, 8. 05040104 Обробка металів тиском*.

Виявлено факт зменшення годин, відведених на консультації за заочною формою навчання на 1/3. Не виконується у повному обсязі наказ МОН України № 642 від 09.07.2009 р. «Про організацію вивчення гуманітарних дисциплін за вільним вибором студента».

Навчальні плани ОКР спеціаліст та магістр мають *менше 60 кредитів*, на рік, які відводяться на підготовку фахівця за вимогами ЄКТС. Більшість навчальних планів містить *від 30 до 36 кредитів, що вдвічі менше нормативу*.

Аналіз матеріально-технічного забезпечення навчального закладу підтвердив факти щодо порушеного у зверненні питання *ліквідації навчально-лабораторної бази*. Комісією встановлено, що впродовж 2012-2013 н.р. в Академії ліквідовано 9 лабораторій та 6 спеціалізованих кабінетів: 4 лабораторій та 3 кабінети кафедри хімії (вересень, 2010 рік), лабораторія кафедри фізики нелінійно-оптичних перетворювачів частоти (січень, 2012 рік), лабораторія кафедри охорони навколишнього середовища та лабораторія кафедри металургії кольорових металів (липень, 2012 рік), лабораторія та кабінет кафедри прикладної та будівельної механіки (травень, 2012 рік), спеціалізований кабінет кафедри інженерної графіки та нарисної геометрії (січень, 2010 рік), спеціалізована аудиторія кафедри економічної теорії (вересень, 2010 рік). Відповідно до наказів ректора ліквідація зазначених лабораторій та кабінетів пов'язана з ліквідацією кафедр та перерозподілом навчального навантаження.

Таким чином, підтверджується факт розформування лабораторії "Нелінійно-оптичних перетворювачів частоти" відповідно до наказу від 27.12.2011 р. №1052 – ВК. Обладнання лабораторії передано на кафедру матеріалознавства та обробки металів. Відсутні акти прийому-передачі обладнання лабораторії та матеріали, які підтверджують введення її в експлуатацію.

Підтверджується факт наявності застарілого обладнання у більшості спеціалізованих лабораторій. Потребує повного оновлення устаткування лабораторій чорної і кольорової металургії, обробки металів тиском, механіки будівництва, промислової теплоенергетики. Також не відповідає установленим вимогам оснащення лабораторій кафедри охорони навколишнього середовища: лабораторія промислової екології, вловлювання та утилізації пилу і газів, хімічна лабораторія. До інших лабораторій цієї кафедри комісія не отримала доступу. Встановлено порушення правил техніки безпеки в лабораторіях. Приміщення хімічної лабораторії суміщено з приміщенням кафедри охорони навколишнього середовища, в якій знаходиться документація кафедри та перебувають працівники кафедри.

Щодо зазначеного у зверненні факту: «Уничтожена научная деятельность в вузе. За последние 3 года объем научных работ сократился с 1,5 млн. грн. до 100 000 грн. в год» комісією встановлено, що дійсно має місце скорочення обсягів фінансування наукової діяльності в Запорізькій державній інженерній академії:

№ з/п	Показники	2008	2009	2010	2011	2012
1	Обсяг фінансування із загального фонду, тис. грн., з них:	601,4	621,4	694,7	715,3	442,9
1.1	Фундаментальних досліджень	266,1	266,1	298,7	303,2	100

1.2	Прикладних досліджень і розробок	355,3	355,3	395,9	412,1	342,9
2	Обсяг надходжень до спеціального фонду, тис. грн.	580,7	423,6	689	544	612,8
3	Загальний обсяг фінансування, тис. грн.	118	1045	1383,7	1259,3	1055,7
4	Скорочення обсягів фінансування, тис. грн.		137,1	+338,7 (зростання)	124,4	203,6
5	Скорочення обсягів за 2010-2012 роки, тис. грн.					328
6	Скорочення обсягів фінансування, %		11,6	-	8,99	16,17
7	Скорочення обсягів фінансування 2010-2012 роки, %					23,7

Як свідчать розрахунки, за останні три роки обсяги фінансування наукової діяльності скоротилися на 24 %.

В Академії відкрита аспірантура з 17 спеціальностей, ефективність якої становить 7,8% (за останні три роки із 51 випускника аспірантури лише 4 захистили дисертації в установленій термін). Також відкрита докторантура з трьох спеціальностей. З наукової спеціальності 05.14.06 «Технічна теплофізика та промислова теплоенергетика» в продовж останніх п'яти років прийому до докторантури не було. На інших спеціальностях навчалось два докторанти, жодного захисту не було (ефективність докторантури – 0%).

Вивчення питання контролю за якістю підготовки фахівців засвідчило, що організація проведення ректорських контрольних робіт здійснюється відповідно до наказу ректора, яким відповідальними за їх проведення визначаються кафедри університету. Таким чином, розробка завдань, проведення контрольних робіт та їх перевірка *покладаються на тих самих викладачів, які викладають відповідні навчальні курси.* Результати ректорських контрольних робіт розглядаються формально.

Таким чином реальний ректорський контроль якості навчального процесу підміняється формальним проведенням контрольних заходів самими ж кафедрами. Про це свідчать і результати самих РКР. Так, абсолютний показник успішності на факультеті енергетики та енергозбереження становить 95%, а якості – 55% (за результатами сесій – 100% та 76,5% відповідно).

Аналіз результатів успішності студентів підтвердив факт наявності значної кількості академзаборгованостей у студентів за результатами

підсумкового контролю. На факультетах не існує єдиного графіку ліквідації академічної заборгованості. Графік консультацій для студентів, які мають академзаборгованість не дотримуються. В порушення п. 3.12.2.3 Положення «Про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах», затвердженого наказом Міністерством освіти України від 02.06.1993 р. № 161, студенти мають можливість *перескладати заборгованість протягом всього наступного семестру*. Так, станом на 26.04. 2013 р. не ліквідована академзаборгованість у значної кількості студентів за перший семестр 2012-2013 навчального року, хоча перший підсумковий модульний контроль за весняний семестр уже завершився. Від 7 до 10 академзаборгованостей за попередній семестр мають: на металургійному факультеті студенти Коваль І.Р. (гр. МЕТ-12-1), Панфілов Д.В. (гр. МБ-12), Осипенко О.О. (гр. МЕТ-11-1), Смик А.С. (гр. МЕТ-10-3); на факультеті інформаційних та електротехнічних технологій студент Лисенко М.Є. (гр. СП-11-1), Богданов А.О., Хаванський Д.С. (гр. СП-12-2), Скакунов О.А. (гр. АТП-10-1), Нарожний Б.Д. (гр. АТП-1-1); на факультеті будівництва та водних ресурсів студенти Галущенко М.С., Івасюк А.В., Титарь Д.Б. (гр. БУД-11-1); на факультеті економіки та управління студенти Маценко І.М. (гр. ЕП-12-1), Павлов А.О. (гр. ЕП-10-1).

Серед студентів, які мають академзаборгованість, значною є частка осіб, що навчаються за держзамовленням (Хаванський Д.С., Нарожний Б.Д., Скакунов О.А.).

В Академії діє практика переведення на старший курс студентів «умовно». Відповідно до наказу ректора №121-ст від 1.06.2012 р. 101 студент допущені до занять з 01.09.2012 р. за умови переведення на наступний курс після ліквідації академзаборгованостей. У 2012-2013 навчальному році продовжують навчання студенти, які мають академзаборгованість ще за попередній навчальний рік (Єлагін В.І., гр. СП 11-1 – факультет інформаційних та електротехнічних технологій; Пишний О.О., гр. МЕТ-11-1 Німченко В.Г., гр. МБ-11 – металургійний факультет).

Перевірка окремих питань **фінансової діяльності** Академії порушених у зверненні засвідчила наступне.

1. *«Ректор створив своїй свасі, зав. кафедрою економіки Ткаченко А.М. пільгові умови для незаконного присвоєння державних коштів. Ткаченко А.М. при роботі на 1,5 ставки і маючи додатково 240 годин погодинного навантаження, має щорічно 20-30 оплачуваних відряджень, в які вона подорожує на державному транспорті для вирішення особистих питань. При цьому Ткаченко А.М. отримує повну заробітну плату за пропущені дні – приблизно 14 – 16 тижнів в рік.»*

Ткаченко А.М. відповідно до наказу № 655–вк від 09.09.2009 року призначена на посаду зав. кафедри, професор, встановлено персональну надбавку 50% за рахунок позабюджетних коштів (копія додається), не розшифровуючи за що.

В таблиці обліку робочого часу відрядження Ткаченко А.М. не відображаються відповідно посвідчень на відрядження та наказів по академії. Ткаченко А.М. по основному місці роботи оформлена на 1 ставки та на 0.5 ставки сумісника, крім того на 0.5 ставки по науці. Мають місце випадки оплати відрядження по основному місці роботи (квітень) 8 днів як робочі дні, вересень, жовтень, листопад та грудень всі дні відрядження оплачені робочими днями. По науці аналогічно дні відрядження в січні, лютому, березні, квітні, травні, липні, серпні, вересні, листопаді та грудні оплачені як робочі дні.

Наприклад, з 30 вересня по 3 жовтня 2012 року Ткаченко А.М. знаходилась у відрядженні м. Алушта, але їй оплачено 1 жовтня за 6 годин роботи – проведення лекції в цей день погодинно, нарахована та виплачена заробітна плата по 2 ставках. Погодинна оплата за проведені лекції зі студентами здійснювалась по самих вищих тарифах як по роботі з аспірантами.

2. *«Приховується і не виплачується податок за понадлімітний прийом студентів, по крайній мірі за останні два роки. Понад ліміт було прийнято 30 та 60 осіб відповідно».*

Проведеною перевіркою фактів перевищення ліцензійного обсягу прийому студентів на навчання не встановлено. Має місце факт подання до Міністерства недостовірної інформації щодо прийому студентів на навчання (форма № 3-2 «Звіт про виконання плану по штатах і контингентах закладів підготовки і підвищення кваліфікації кадрів»). Так, перевіркою встановлено, що в 2011 році прийнято на навчання *на 147 студентів більше, ніж зазначено у звітній формі* за рахунок прийому за скороченим терміном навчання. У 2012 р. зараховано за скороченим терміном навчання 253 особи. Розбіжності відсутні.

Підтверджено факт **порушення постанови Кабінету міністрів України від 08.02.95 року «Про затвердження Порядку обчислення середньої заробітної плати» (розділ 10).** При нарахуванні відпускних середня зарплата не коригується на коефіцієнт її підвищення. Коригування здійснювалось лише один раз протягом року – у грудні.

3. *«Положення про преміювання на конференції трудового колективу не оговорювалось, а приймалось кулуарно на ректораті, при цьому ректор собі особисто встановив 23% від всього преміального фонду. Крім цього ректор отримує додаткові премії через центр безперервної освіти, через науково-дослідний сектор, а також разом з бухгалтерією. Відомості і накази про премії ректор ховає у головного бухгалтера. Багатьом співробітникам не виплачуються персональні надбавки, які передбачені штатним розписом. Також протягом декількох років не виплачуються (за січень та літні місяці) доплати за наукові ступені і звання доцентів та професорів.»*

Факт підтверджено. Відповідно до положення «Про преміювання» 2003 року ректору академії передбачено виплата премії в розмірі 23% преміального фонду академії, проректорам та деканам 7,75%. Преміювання в 2012 і 2013 роках здійснюється за рахунок спеціального фонду академії.

Преміювання здійснюється відповідно з наказами на преміювання особового складу співробітників с посиланням на положення «Про порядок

виплати премії співробітникам академії за рахунок коштів економії заробітної плати», затвердженого протоколом вченої ради ЗДІА №3 від 02.10.2003, Положення «Про порядок виплати премії співробітникам академії за рахунок коштів економії заробітної плати» не поновлено з 2003 р., про що свідчить наявність у його тексті попередньої назви міністерства.

Щомісячно ректору нараховувалась премія:

Місяць	2012	2013
Січень	10284,04	10932,02
Лютий	9230,65	9079,83
Березень	13518,96	10763,22
Квітень	14285,64	
Травень	13372,81	
Червень	8985,35 (24 дні відпуски)	
Липень	9280,33	
Серпень	11398,90	
Вересень	11776,52	
Жовтень	11406,85	
Листопад	12297,15	
Грудень	15387,85	
разом	141225,05	30775,07

Таким чином, за період з січня 2012 року по березень 2013 року ректором академії отримано премії в сумі 172 тисячі грн., а головним бухгалтером Парапановою З.В. – 57,3 тисяч грн.

Премія ректору виплачувалась відповідно листів-погодження Міністерства (від 27.01.12 № 3/147; від 22.01.2013 року № 1/11 -532) та в межах встановлених Положенням про преміювання.

Тимчасовий кошторис академії на 2012 рік затверджено 11.01.2012 року, а постійний кошторис 23.02.2012 року. Проект кошторису на 2013 рік затверджено 10.01.2013, а постійний кошторис 23.01.2013.

Мають місце випадки виплати одноразової премії до ювілейних дат згідно наказів по академії не у відповідності до конкретних пунктів Колдоговору. Зокрема, в наказах № 1214-вк від 07.12.2012 та № 147-к від 20.02.2013 р « Про особистий склад співробітників академії» співробітникам Ігрунову Ю.Д. та Ніколаєву М.І. передбачена виплата одноразової премії до ювілейних дат з дня народження, з посиланням на п.7.2.4., замість п.

7.2.5.Колдоговору. Пункт 7.2.6., наведений у наказі, в колдоговорі взагалі відсутній.

Мають місце факти, що співробітникам, які працюють по сумісництву доплати за науковий ступінь та наукове звання не нараховуються, що є порушенням п.4.3 наказу Міністерства освіти і науки України від 26.09.2005 №557 «Про впорядкування умов праці та затвердження схем тарифних розрядів працівників навчальних закладів установ освіти та наукових установ».

Разом з тим, Пожуєвій Т.О. (невістці ректора), яка навчається з 01.11.2012 року по теперішній час в докторантурі і одночасно працює за сумісництвом на посаді доцента двох кафедр на 0,5 ставки, за відпрацьовані години нараховується щомісячно заробітна плата з урахуванням доплат за науковий ступінь та вчене звання та премія. Сума нарахованої премії з 01.11.2012 р. по 31.04.2013 р. становить 3200грн.:

Місяць	Нарахована сума премії, грн
2012	
Жовтень	450.0
Листопад	500.0
Грудень	950.0
разом	1900.0
2013	
Січень	500.0
Лютий	400.0
Березень	400.0
разом	1300.0

Коллективний договір академії на 2011-2015 роки зареєстрований в управлінні праці та соціального захисту населення 13.04.2011 року №63.

Відповідно до вимог чинного законодавства всі видатки поточного року повинні відображатись в обліку та звітності того періоду, за який вони здійснюються. Проте в січні 2012 року нарахована та виплачена премія за грудень 2011 року в сумі 119158.24 грн.; аналогічно в січні 2013 року – за грудень 2012 року в сумі 134350.52 грн. Заробітна плата за грудень виплачувалась достроково, виплата премії повинна бути в грудні місяці. не була відображена в обліку та касових видатках за грудень 2011 та 2012 років.

Тим самим допущене викривлення звітності по виконанню кошторису академії за вищевказані роки.

4. *«Не виплачується зарплата за дні відрядження, що приходяться на вихідні дні. У зв'язку з тим, що відділ кадрів і бухгалтерія не приймають таблиці обліку робочого часу, в яких вказані дні відряджень у вихідні дні.»*

Фактів порушень не встановлено. У разі відрядження працівника заробітна плата виплачується відповідно до Інструкції про службові відрядження у межах України та закордон, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 13.03.98 року № 59 з урахуванням змін наказу Мінфіну від 17.03.11 №362. Відповідно п.10 Інструкції, якщо працівник спеціально відряджений для роботи у вихідні або святкові і не робочі дні, то компенсація за роботу в ці дні виплачується відповідно чинного законодавства.

5. *«Не приймаються заяви від викладачів, які заміщують викладачів, що знаходяться у тарифній відпустці.»*

Порушення немає. Викладачі, які йдуть у відпустку повинні виконати своє навантаження до відпустки або після повернення з неї. На заміщення викладачів, які знаходяться у відпустці, фонд зарплати не планується.

6. *«У 2012 році не видана 13 зарплата, яка передбачена колективним договором. Ректор пояснив це відсутністю коштів, хоча економія фонду заробітної плати склала близько 5 млн. грн.»*

Порушень не встановлено. Пунктом 5.11.13 колективного договору передбачено виплата премії за підсумками наукової, навчальної, навчально-методичної та фінансово-господарської діяльності за місяць, квартал, півріччя, рік (штатних співробітників академії).

Перевіркою встановлено, що дійсно за результатами роботи за 2011 та 2012 роки премія за підсумки роботи за рік відповідно до колективного договору не виплачувалась, економія заробітної плати по загальному фонду відсутня, а по спеціальному фонду становила 4004626,34 грн. та 4937095,41 грн. відповідно.

Премія за підсумками роботи за рік нараховується і виплачується відповідно до наказу ректору узгодженого з головою профкому, такі накази по академії за 2011 та 2012 роки відсутні.

7. *«Близько 30% викладачів приймаються ректором на роботу на 10 місяців, з послідуочим звільненням і прийняттям заново на роботу, з метою не здійснювати виплати на оздоровлення, які встановлені постановою КМУ і преміювання по підсумках роботи за рік, що передбачено колективним договором. Подібним способом здійснюється прийом на роботу співробітників, які пропрацювали в академії багато років, хоча штатним розписом передбачені ці посади на цілий рік. Але для того, щоб бути прийнятим на роботу ще необхідно приходити до ректора і «просити прийняти на роботу».*

Факти мають місце, проте порушень виплат в даному випадку не встановлено. Прийняття викладачів на роботу на 10 місяців (з вересня по червень) мають місце. За відпрацьований ними період по строковому договору виплачується компенсація за невикористану відпустку і в зв'язку з цим не виплачується допомога на оздоровлення.

Прийняття викладачів по строкових договорах здійснюється з метою економії фонду зарплати для створення преміального фонду.

Аналіз фінансової діяльності засвідчив, що кошти виділені на розвиток матеріально-технічної бази використовувались для придбання канцелярії, меблів, комп'ютерної техніки. За останні п'ять років кошти для придбання обладнання майже не використовувались.

Розміри преміювання, отримані ректором академії становили від 6,2 до 9,1% до фонду преміювання академії. У 2012 р. цей показник становив 9,1% при нормативі не більше 6,9% (2010 рік – 204,5 тис. грн., 2011 рік – 147,6 тис. грн., 2012 рік – 141,2 тис. грн.).

Показники/роки	2010	2011	2012
Кошти, виділені на розвиток матеріально-технічної бази академії (для навчального процесу) тис. грн.	2526.0	2338.9	2248.2
Кошти на премії тис. грн.	3321.5	2328.7	1553.1
В т.ч. на премії ректора тис. грн.	204.5	147.6	141.2
у відсотках до фонду преміювання академії %	6.2	6.3	9.1

Особові картки всіх працівників академії ведуться не у відповідності до вимог чинних нормативних актів і не містять необхідної інформації: посадовий оклад, надбавки, доплати тощо. Не рознесені дані по нарахуванні і виплатах працівникам за 2011, 2012 і 3 місяці 2013 роки.

Аналіз динаміки зміни контингенту студентів, кількості ставок науково-педагогічних працівників та фінансування академії за останні три роки засвідчив: контингент студентів у 2012 році зменшився на 1971 особу (27%) в порівнянні з 2010 роком, кількість ставок науково-педагогічних працівників зменшилась на 204, 6 (40%). Фонд оплати праці збільшився на 1 млн. 157 тис. грн., преміювальний фонд зменшився на 1 млн. 768 тис. грн.

У зверненні порушуються окремі питання діяльності спортивно-фізкультурного комплексу «Студентська Січ». Зокрема, стверджується:

«Разрушена спортивно-оздоровительная база профилакторий на острове Хортица, которые недоступны для посещения преподавателям, сотрудникам и студентам. Вместе с тем ректор предоставляет в пользование (за наличный расчет) спортивным командам из России спортивные сооружения и территорию СОК «Студенческая Сеч». За пользование базой через бухгалтерию проводится лишь минимальная плата – за коммунальные услуги».

На балансі ЗДІА знаходиться спортивно-фізкультурний комплекс «Студентська Січ» (далі – СФК). Згідно штатного розпису (грудень 2012) за рахунок коштів спеціального фонду впродовж року утримуються 6,5 посад. На період липень-серпень вводяться додатково 11 посад.

Цільове фінансування на оновлення матеріально-технічної бази та комунальні послуги відсутні, тому частково проводились лише поточні ремонти. Постійне транспортне сполучення та харчоблок відсутні.

Проживання у СФК здійснювалось за кошти фізичних та юридичних осіб. Надходження у 2012 році становлять 75,1 тис. грн., які надійшли на реєстраційний рахунок ЗДІА.

Згідно журналу реєстрації проживання протягом 2012 року у СФК перебували співробітники ЗДІА та члени їх сімей 10 осіб за вартістю 20 грн./добу, для участі у спортивних заходах за листами-зверненнями команди з України 196 осіб за вартістю 40 та 60 грн./добу в залежності від умов перебування. За поясненням відповідального за роботу СФК Кузьменко А.Н. жодна команда з Російської федерації не проживала. Вартість проживання визначалась згідно кошторису витрат, затвердженого ректором ЗДІА та розрахунками до нього.

Функціонування санаторію-профілакторію здійснюється на території м. Запоріжжя у приміщенні гуртожитку №1, що знизило витрати на його утримання (забезпечення транспортом, кількість обслуговуючого персоналу, вартість електроенергії, труднощі з організацією харчування). Перевіркою виявлено відсутність наказу про встановлення вартості проживання.

Щодо порушеного заявниками питання: «Не оформлена аренда земельного участка принадлежащего ЗГИА, на котором находится торговый центр «Технополис» встановлено, що зазначена земельна ділянка знаходиться у власності Академії (Державний акт на право постійного користування землею від 07/10/1997р. І-ЗП № 000648).

Згідно договору куплі-продажу нежитлового приміщення від 21.09.2011 року Фондом державного майна України приміщення було передано ЗАТ «КНІС». П.6.1. Договору ФДМ у разі необхідності зобов'язаний сприяти в переоформленні документів на право користування земельною ділянкою.

Відповідно до розпорядження Міністерства освіти і науки України від 29/12/2007р. № 220-р на виконання розпорядження КМУ від 24.12.2007 року № 1231-р «Деякі питання розпорядження об'єктами державної власності», керівники вищих навчальних закладів повинні зупинити надання згод, дозволів на відчуження майна. До Академії надходили листи Виконавчої дирекції Запорізької міської ради та Управління Держкомзему щодо відчуження частки земельної ділянки, розташованої під майном ЗАТ «КНІС» та АБ «Південний». Договір оренди землі відсутній. Необхідно оновити документи на право власності на землю.

Окремі факти, зазначені у зверненні мають місце, проте вони не свідчать про порушення діючого законодавств.

1. "Уничтожена научная деятельность в вузе. За последние 3 года объем научных работ сократился с 1,5 млн грн до 100 000 грн в год."

Спостерігається скорочення обсягів фінансування наукової діяльності в Академії:

№	Показники	2008	2009	2010	2011	2012
---	-----------	------	------	------	------	------

з/п						
1	Обсяг фінансування із загального фонду, тис. грн., з них:	601,4	621,4	694,7	715,3	442,9
1.1	Фундаментальних досліджень	266,1	266,1	298,7	303,2	100
1.2	Прикладних досліджень і розробок	355,3	355,3	395,9	412,1	342,9
2	Обсяг надходжень до спеціального фонду, тис. грн	580,7	423,6	689	544	612,8
3	Загальний обсяг фінансування, тис. грн	118	1045	1383,7	1259,3	1055,7
4	Скорочення обсягів фінансування, тис. грн		137,1	+338,7 (зростання)	-124,4	-203,6
5	Скорочення обсягів за 2010-2012 роки, тис. грн					-328
6	Скорочення обсягів фінансування, %		11,6	-	8,99	16,17
7	Скорочення обсягів фінансування за 2010-2012 роки, %					23,7

Як свідчать розрахунки, за останні три роки обсяги фінансування наукової діяльності скоротився на 24 %.

2. "Введення полусеместрового обучения привело к значительному сокращению учебной нагрузки преподавателей, к уменьшению самостоятельной подготовки студентов. Все это ставит под сомнение качественную подготовку инженеров в академии..."

Переведення на напівсеместрове навчання та виключення екзаменів з навчальних планів денного відділення не є порушенням законодавства, оскільки Згідно Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах (затверджене Наказом МОН України №161 від 02.06.1993 р.) пп. 3.12.2.3 "При використанні модульного контролю екзамени можуть не проводитись".

Щодо зазначеного у зверненні «Не проводився тендер на послуги «Метабанку», «Приватбанку» по заробітній платні та стипендії. Через них щорічно проводиться близько 40 млн. грн., за що ректор та головний бухгалтер має підвищені ставки по депозитам.» встановлено, що відповідно до постанови Кабінету міністрів України №318 від 22.04.05 «Про удосконалення механізму виплати заробітної плати працівникам бюджетних установ та державної соціальної допомоги» уповноважені банки визначаються за результатами відкритого конкурсу, що проводиться постійною комісією у порядку встановленому Міністерством фінансів України. Згідно проведеного конкурсу «Метабанк» визначений по Запорізькій області як уповноважений банк зарплатних проектів, а «Приватбанк» і по зарплатних проектах, і по отриманню готівки на виплати зарплати та стипендії.

Запорізькою державною інженерною академією укладено угоди з «Метабанк» від 26.06.1998 року № 23 на зарплатні проекти та за карткове обслуговування в розмірі 0.15 %, та, з «Приватбанком» на готівкове обслуговування договір від 28.01.2011 року 0.18 %.

Тобто, у даному випадку, ЗДІА не має підстав проводити тендер на послуги банків: «Метабанку» та «Приватбанку», так як це повноваження Міністерства фінансів України.

Підтверджується факт щодо заборони заміщення тимчасово відсутнього викладача на період відпустки. Проте, це не є порушенням, оскільки заміщення тимчасово відсутнього викладача здійснюється у разі коли науково-педагогічний працівник знаходиться на лікарняному листі. На період відпустки посада не заміщується, тому, що відпустка науково-педагогічним працівникам повинна надаватись за графіком у канікулярний час.

Окремі факти, зазначені у зверненні не мають документального підтвердження. Зокрема, щодо заборони викладачам подавати заяви про звільнення у зв'язку з виходом на пенсію. Відповідно до наказів від 19.12.2012 р. № 1260-ВК та від 23.01.2013 р. № 50-к Деркач Н.І. – заступник головного бухгалтера та Омельчук Н.А. – старший викладач кафедри електронних систем, звільнені у зв'язку з виходом на пенсію.

Не підтверджуються зазначені у зверненні факти щодо завищення планових показників на фонд оплати праці. За звітом про надходження та використання коштів, отриманих як плата за послуги (форма № 4-1д, № 4-1м) за три останні роки кошторисом затверджено на оплату праці: 2010 рік – близько 31,2 млн. грн.; 2011 рік – близько 28,8 млн. грн., 2012 рік – близько 31,1 млн. грн. Фактично було використано за рахунок загального та спеціального фондів: 2010 рік – близько 25,3 млн. грн., 2011 рік – близько 24,9 млн. грн.; 2012 рік – близько 25,2 млн. грн.

Таким чином, економія фонду заробітної плати склала: 2010 рік – 5,8 млн. грн., 2011 рік – 3,9 млн. грн., 2012 рік – 4,8 млн. грн. Зменшення контингенту студентів за останні три роки становило 1971 особа та зменшення кількості ставок науково-педагогічних працівників 204,6 ставок.

Щодо припинення підготовки з напрямку 6.040106 "Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування" встановлено, що рішенням Державної акредитаційної комісії України від 25.05.2012 року (протокол № 96) Запорізька державна інженерна академія акредитована за напрямом 6.040106 "Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування" до завершення циклу навчання (без права набору). Разом з тим аналіз матеріально-технічної бази виявив, що вона застаріла та не відповідає встановленим вимогам щодо підготовки фахівців зазначеного напрямку.

Підтверджується факт об'єднання потоків різних спеціальностей при викладанні дисциплін соціально-гуманітарного та фундаментального циклів.

Згідно наказів про формування лекційних потоків на 2012/13 н.р., 2011/12 н.р. окремі факти укрупнення потоків мають місце, проте вони не свідчать про порушення діючого законодавства:

- лекційні заняття з дисципліни "Фізика" одночасно відвідують 10 груп студентів заочного відділення за п'ятьма напрямками навчання: 6.050401 "Металургія", 6.050503 "Машинобудування", 6.050602 "Гідроенергетика", 6.050601 "Теплоенергетика та 6.050202 "Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології" (загальна кількість студентів - 116 осіб), обсяг кредитів та кількість годин, відведених на аудиторні види робіт, зазначені в навчальних планах, співпадають.

- лекційні заняття з дисципліни "Філософія" одночасно відвідують 9 груп студентів денного відділення з сьома напрямками навчання: 6.050401 "Металургія", 6.050503 "Машинобудування", 6.040106 "Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування", 6.030508 "Економіка підприємства", 6.030502 "Економічна кібернетика", 6.03060101 "Менеджмент", 6.030508 "Фінанси і кредит" (загальна кількість студентів – 158 осіб), обсяг кредитів та кількість годин, відведених на аудиторні види робіт, зазначені в навчальних планах, співпадають.

Не підтверджено факт порушення принципу конкурсного відбору при поданні кандидатур для отримання стипендії Кабінету Міністрів України для молодих учених. Комісії були надані витяги з протоколів кафедр про рекомендацію кандидатур. Також були проаналізовані протоколи засідань Вченої ради ЗДІА за 2010 – 2012 роки, рішеннями яких всі ці кандидатури було подано для отримання стипендії Кабінету Міністрів. Так у 2010 р. Вченою радою було рекомендовано кандидатури Барішенко О.М., Мних А.С., Пожуєвої Т.О.; у 2011 р. - Барішенко О.М., Доденко В.І., Антипенко Є.Ю., у 2012 р. – Коваленко Є.Л., Єлець О.П., Банах А.В.

Зазначені порушення та недоліки пов'язані з відсутністю з боку керівництва системного підходу до роботи з кадрами, перспективного плану роботи з кадрами, дотримання норм чинного законодавства, прозорості у формуванні керівного складу та кадрового потенціалу.

В процесі перевірки виявлені інші порушення та недоліки:

1. На сьогоднішній день в Запорізькій державній інженерній (далі ЗДІА) діє Положення про кредитно-модульну систему організації навчального процесу та рейтингове оцінювання знань студентів Запорізької державної інженерної академії (від 23 червня 2006 року) впроваджено рішенням ректорату **без обговорення на Вченій раді** навчального закладу.

2. Аналіз навчальних планів підготовки фахівців показав **недотримання вимог Галузевих стандартів вищої освіти** за окремими напрямками підготовки та Положення про організацію навчального процесу. Зокрема, за навчальним планом напряму підготовки 6.060103 "Гідротехніка" (Водні ресурси) в нормативній частині циклу природничо-наукової підготовки не дотримані вимоги Галузевого стандарту вищої освіти щодо мінімальних обсягів годин за

дисциплінами: "Вища математика" (576 годин замість 594 годин), "Фізика" (252 замість 270 годин).

Назви дисциплін не відповідають Галузевим стандартам та освітньо-професійним програмам підготовки, зокрема за напрямом підготовки 6.060103 "Гідротехніка".

№ з/п	Назви дисциплін	
	За Галузевим стандартом вищої освіти	За навчальним планом ЗДІА
1	"Інженерна гідрологія"	"Інженерна гідрологія і гідрометрія"
2	"Основи гідромеліорацій"	"Водні ресурси та основи гідромеліорації"
3	"Експлуатація водопровідно-каналізаційного господарства"	"Експлуатація водогосподарських об'єктів"

Мають місце недотримання структурно-логічної послідовності викладання дисциплін, а саме: за напрямом 6.060103 «Гідротехніка» дисципліна «Геологія і гідрогеологія» передує вивченню дисципліни «Інженерна геодезія», а згідно навчального плану студенти спочатку проходять Інженерну геодезію (практикум), а в наступному семестрі вивчають дисципліну "Геологія і гідрогеологія".

Мають місце дублювання дисциплін циклу професійної підготовки. Зокрема за напрямом 6.03060101 "Менеджмент" існує дисципліна вибіркового блоку за виборів ВНЗ "Управління людськими ресурсами" (рядок 44 плану), яка дублює нормативну дисципліну ПП1.2.4 "Управління персоналом"

Встановлено факти порушення вимог Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах (затверджене Наказом МОН України №161 від 02.06.1993 р.) інших нормативних документів Міністерства освіти і науки України:

- Зафіксовано факт зменшення кількості годин, відведених на консультації за заочною формою, зокрема, в 2011/12 н.р. впроваджено внутрішню норму для консультування, яку зменшено на 1/3 (8% від обсягу навчальної дисципліни замість 12%), що суперечить наказу МОН України № 450 від 07.08.2002 р. «Про затвердження норм часу для планування і обліку навчальної роботи та переліків основних видів методичної, наукової й організаційної роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів».

- За заочною формою аудиторне навантаження складає 8% від загального обсягу часу відведеного на вивчення дисциплін навчального плану, що призводить до зниження якості підготовки фахівців за цією формою навчання. Згідно графіку навчального процесу академії на 2012-2013 навчальний рік та за навчальним планом підготовки ОКР спеціаліст 7.05040101 «Металургія чорних металів», аудиторне навантаження становить 74 години; для студентів спеціальності 7.05010301 «Програмне забезпечення систем» - 72 години на 8 тижнів теоретичної підготовки для заочної форми навчання, що становить менше 2 годин на день. Але в цьому графіку наявний запис, що теоретичне навчання здійснюється для заочної форми навчання лише щосуботи, і

відповідно на термін підготовки 1 рік *студенти ОКР «спеціаліст» заочної форми навчання мають 8 днів теоретичної підготовки.*

За ОКР магістр аудиторне навантаження для спеціальності 8.05010301 «Програмне забезпечення систем» - 62 години відповідно на 8 тижнів при аудиторних заняттях лише щосуботи (8 днів).

- порушується вимога наказів МОН України, у тому числі наказу № 943 від 16.10.2009 р. «Про запровадження у вищих навчальних закладах України Європейської кредитно-трансферної системи» до навчальних планів згідно положень ЄКТС, яка встановлює загальний обсяг підготовки фахівців – 60 кредитів на навчальний рік. У навчальних планах ОКР спеціаліст та магістр зафіксовано від 30 до 36 кредитів (7.05040101, 8.05040101 «Металургія чорних металів» - 30 кред., 7.05010301, 8.05010301 «Програмне забезпечення систем» - 30 кред., 7.03050801, 8.03050801 «Фінанси і кредит» - 36 кред.

- Планування вивчення дисциплін вільного вибору студента здійснюється з порушеннями наказу МОН України № 642 від 09.07.2009 р. (зі змінами внесеними згідно наказів № 259 від 29.03.2010, № 831 від 25.08.2010) щодо обсягу вибірових дисциплін. З напрямів підготовки «Фінанси і кредит», «Облік і аудит», «Менеджмент» визначено 10 кредитів, при нормативі 20, а для всіх технічних напрямів – 4 кредити, при нормативі 8. Перелік вибірових дисциплін не затверджено Вченою радою.

Організація **практичної підготовки не відповідає Галузевим стандартам.** Так в академії плануються лише виробничі та переддипломні практики. Навчальні практики відсутні з 14 напрямів (спеціальностей), крім «Менеджмент» (1 тиждень), «Програмна інженерія» (3 тижні), «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування» (6 тижнів). Частина інженерних напрямів підготовки мають лише одну практику (виробничу) практику впродовж трьох тижнів за весь період навчання (6.050401 «Металургія», 6.050801 «Мікро- та наноелектроніка», 6.060101 «Будівництво»). **Практична підготовка за заочною формою навчання у ЗДІА не передбачена.**

Відсутня переддипломна практика за ОКР спеціаліст і магістр (спеціальності «Металургія чорних металів», «Програмне забезпечення систем»). Планування переддипломної практики, згідно розрахунку навчального навантаження кафедр «Матеріалознавства та обробки металів», «Програмного забезпечення автоматизованих систем», визначається із загальних годин, які відведені для керівництва дипломними та магістерськими роботами (відповідно 3 та 4 години). Таким чином не виконуються рекомендації листа МОН України № 1/9-93 від 07.02.2009 р. «Про практичну підготовку студентів».

Процес планування та норми навчального навантаження з практичної підготовки студентів академії не визначено «Положенням про проведення практик студентів ЗДІА».

Встановлені факти необґрунтованого розпорошення однієї дисципліни між значною кількістю викладачів. Так, зі спеціальності 7.05040101 «Металургія чорних металів» дисципліну «Нові матеріали в металургії» (всього

годин 72, аудиторних: денна – 32, заочна – 6 год.) заплановано згідно навантаження п'ятьом викладачам кафедри: Кругляк І.В. (16 год.), Кругляк Д.О. (50 год.), Бондаренко Ю.В. (14 год.), Серєда Б.П. (20 год.), Жеребцов О.А. (4 год.). Аналогічні факти мають місце на кафедрі «Матеріалознавства та обробки металів», де дисципліна «Прокатка листів і штаб» включена до навчального навантаження 9 викладачів (Кругляк Д.О., Бондаренко Ю.В., Жеребцов О.А., Онищенко А.М., Прищип М.Г., Критська Т.В., Михайлін В.М., Іващенко В.І., Белоконь Ю.О.); «Обробка металів тиском» - включена до навчального навантаження 6 викладачів (Серєда Б.П., Бондаренко Ю.В., Жеребцов О.А., Онищенко А.М., Прищип М.Г., Іващенко В.І.).

Планування викладачам годин для керівництва дипломними та магістерськими роботами здійснюється згідно розрахунків навчального навантаження кафедр. При цьому, *всупереч наказу МОН України № 450 від 07.08.2002 р. «Про затвердження норм часу для планування і обліку навчальної роботи та переліків основних видів методичної, наукової й організаційної роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів»*, в межах годин, відведених на консультування, рецензування та проведення захисту дипломних проектів (робіт) за денною формою навчання внесено керівництво практикою.

Виявлені недоліки у плануванні навчального навантаження викладачів. Зокрема, на кафедрі «Матеріалознавство та обробка металів» на 2012-2013 н.р. проф. Серєда Б.П. є керівником 3 магістерських робіт, а в картці його навантаження зафіксовано дипломування 15 магістрів. У картці навчального навантаження проф. Серєди Б.П. включено ДЕК (дипломні роботи) – 28 год. при нормативі –14 год. Аналогічно у інших викладачів кафедри (проф. Критська Т.В., доц. Прищип М.Г., проф. Михайлін В.М.).

Порушується ОПП галузевого стандарту освіти у частині мінімальної кількості навчальних годин на дисципліні галузевої компоненти за ОКР «спеціаліст» і «магістр». Так, за навчальним планом спеціальності 7.05040104, 8. 05040104 «Обробка металів тиском» на дисципліну «Теорія процесів обробки металів тиском» передбачено 72 год. при рекомендованих 216 год, що втричі менше нормативу; «Технологія процесів обробки металів тиском за фахом» - 72 год. при рекомендованих 216 год. Всього на цикл природничо-наукової, професійної та наукової підготовки за ОКР спеціаліст рекомендовано 891 год. у плані – 684 (на 25% менше нормативу); за ОКР магістр - 1167 год., у плані 972 год (на 17% менше нормативу).

Текст робочої програми дисципліни «Людино-машинна взаємодія» (напрямок підготовки 6.050103 «Програмна інженерія»), представляє розділи частково написані українською мовою, а частково англійською (англійською викладені назви розділів та назви тем лекцій). В описі дисципліни не дається пояснення, чим викликано такий виклад змісту дисципліни і як студенти можуть працювати з ним, тим більше, що базова рекомендована література російською та українською мовами, з 11 позицій допоміжної – 3 англійською.

Таким чином суттєвими є недоліки, які впливають на якість підготовки фахівців:

- зменшення аудиторних годин за заочною формою навчання, яка складає 8% від обсягу відведеного на дисципліну у навчальному плані, відповідно аудиторне навантаження на теоретичній підготовці за ОКР спеціаліст та магістр складає 8 тижнів із проведенням занять лише щосуботи, тобто 8 днів.
- розпорошення у викладанні одної дисципліни між багатьма викладачами, що веде до:
- невідповідності їх фахової підготовки та дисциплін, які включені до картки річного навантаження викладача;
- навчального навантаження деяких викладачів, яке включає до 18 навчальних дисциплін (викл. Жеребцов О.А. – 18, ст. викл. Бондаренко Ю.В. – 13).

В частині практичної підготовки фахівців:

- у навчальному закладі майже не проводяться навчальні практики для денної форми навчання. Навчальні практики не визначаються графіком навчального процесу, навчальними планами, не передбачені Положенням про проведення практик студентів ЗДІА, затвердженим ректором академії 04.03.2005 р.

З 17 напрямів лише 3 мають навчальні практики.

- на заочній формі навчання практична підготовка не включена до навчальних планів і не проводиться, що суперечить галузевим стандартам з підготовки фахівців.
- переддипломна практика на денній формі навчання розглядається як складова написання випускових робіт, її проведення, зміст організовано не контролюється. На заочній формі навчання ця практика відсутня.
- у ВНЗ відсутні затверджені норми планування роботи викладачів з керівництва практичною підготовкою студентів.

Керівництво випусковими роботами у картках планування навчального навантаження за викладачами кафедр суперечить наказам по затвердженню тем випускових робіт. Записи в картках індивідуального навантаження про керівництво роботами викладачами кафедри «Матеріалознавство та обробка металів» (як і аналогічних документах інших кафедр) фіксують керівництво 10-20, 29 роботами.

Потребує перегляду, вдосконалення та розробки навчально-методичне забезпечення дисциплін навчальних планів напрямів та спеціальностей ВНЗ.

На підведенні підсумків на розширеній нараді були присутні за власною ініціативою заявники: народний депутат України Зубчевський О.П. та його помічник, колишній працівник Полещук О.О., який висловив задоволення результатами перевірки.